דאס פוילישע אינגעל

די לעבענס - בעשרייבונג פון אפוילישען אידען, פון זיין וועבירען ביז זיין פערלוירען

פון יצחק יואל לינעצקי

צווייטער טהייל

(72-טע פארזעצונג)

"הער נאר אויס, איציקעל — האט זיך אנגערופען שמואל'קעל, ווי אויפגע טראגען — אוראי קען מען מיט קיין גן בוירענעם טויבען ניט רעדען מכוח נגינה. נאר דאריבער זאל זיך דער טויבער איבער נעהמען אקענען הערענדיגע, דערמיט, וואס ער האט קיין מאל קיין קול-נקב ניט געהערט, און זיי יא...? זאלסט זיין א הערענדיגער ווי מיר, און זיך אנהערע א צייט יאהרען מיט דעם מתיקות פון א פרויען שטימע וויא מיר — יעדער פון אונז אין זיין פאך — וואלסטו דעמאלט ניט געפרעגט: וואס איז פאר אזא נסיון זיך ברצון-הטוב צושיידען הערפון?.... אוראי איז פאר'ן פערזיכען דעם עין הדעת זעהר גרינג צו זיין איין עהרליכער איד!... אבער נאך דעם, איציקעל ווי מיינסטו...?" אט די משלים האב אין טאקע בעראדפט צום עסק, און בין באלד ארויס מיט זיי גאנץ עפענטליך: — רעבענט איהר, הייסט עס — זאג איך זיי — יענע דרכים אייערע פאר עין-הדעת, פאר א דבר גדול ?.. מכ"ת יתי !.. וו אזוי מיר רעבענען ציגד איז דאך קיין רעדע ניט; נאר דעמאלט זענען זיי נע ווים פערערבענט געווען ביי אונז פאר א דבר גדול !..." האבען זיי כמעט ביידע אין איינע ווערטער געענטווערט. — א מ'איז יא אזוי — האב איך זיי מיט איי אמת חסיד'עש און גיטבריד'ערשאפט, נע וואגט — לאמיר זשע טאקע אביסעל אריינ שמיסען טיעפער אין דעם ענין אריין !... כלעבען, מכ"ת יתי איך וואלט טאקע אויך געוואלט א שטיקעל תפיסה האבען אי, דעם — וואס האבען מיר זיך דא צוט שוואגיען איינם פארס אנדערע ווי די צי ניינער? הכל יודעים, אז מיר זענען ברוך השם אלע דריי אמתע חסידים, עקאוועטע איהען, און מיר וועלען שוי ניט אראבגעפעהרט פון אזא מין שמים !.. אנט זשע מיר, ברידער, איך בעט אייך, וואס זענען טאקע באמת אזוינס די פריערינע 2 שטות אייערע, און וויא אזוי עפענט איהר זיי אצינד אקעגען דעם דרך חסידות? סהייסט, איך מיין: צי האט איהר זיי בכלל הערקענט פאר שטותים, כי אפשר נאר פאר סטר-אחרא, צי האט איהר זיי געווארפען נאר דערפאר, ווייל איהר האט דאס חסידות געפונען בעסער פון יענע 2 דרכים — אבער פאר זיך אליין האבען זיי עפעס יא א ממש?..

איך וועל אייך דא לאנג ניט איינמ"ר רען מיט אונזער שמים, ווארען ער האט געדויערט איין ערך פון גוטע 3 שעה אויפן וויינער! — איך וועל אייך בעסער אין קורצען איבערגעבען דעם סך-הכל, וואס איך האב ארויסגעפיהרט פון זייערע ביידע עות איבער דאס ענין, וועט איהר שוין אליין פערשטעהן וואס צווישען אונז אין איבערגערעדט געווארען.

פון זייערע רעד בין איך אין זיי דעם אזוינען אמת דערגאנגען: אז דאס מתנגדות מיט דער השכלה פאר זיך זע ען זעהר גוטע 2 שטות מיט וועלכע מע זען: מיט דער ערשטער זיין אין עהר יכער איד און א פיינער מענטש, און מיט דער צווייטער — אין עהרליכער מענטש, און א פיינער איד... נאר וואס רען? דיא ביידע שטות זענען נאר מסגל אלטבלוטיגע מענטשען (מרדכי'לע האט עס אנגערופען "פאר קאנטערוואטען") ס'הייסט מענשען, וואס האלטען זיך נאר עס דרך הפשוט... און קוקען נאר אויף עס חיצונית פון יעדער זאך, אהן א שום ערעבנונג וועגען דעם פנימית, (פער - שטעהט זיך, אז יעדער פון די ביידע שטות איהרע השגות נאך..) למשל: דאס מתנגדות הייסט דאווענען, לעהרנען טהען דיתורי'נ מצות וכדומה איטליכעס אין זיין געוויסער צייט, בעשטימט ארט, א געוויסען שעמר און אויף געוויסע אופ- נים — ניט אנדערש! און די השכלה אטור'ט כמעט פון אלע מות-מעשיות און הייסט נאר אלעס טהאן עלפי סאוועסט, נאר אויך אלץ חיצוניות מיט געוויסע כללים און שעורים, נישט צובערעכענען, אז נאכ'ן פנימית דארפמען דייטע די אזן די מצוה טהאן בפועל, און דאס און דאס ישרנות — דייקע ניט טהאן... בכלל היי סען די אנהענגער פון די ביידע שטות מצות אנשים מלמדים"... ס'הייסט: נאכ עהן דער מאכעס סדור'ל... קאלט, פוסט געגאטה — נאר ערהליך, ערענסט און, ווי רופען זיי עס: איינשטענדיג... נאר דער, וואס האט און זיך התפעלות, התלהבות און — "בכלל, א נשמה יתרה — דער איז באין אופן ניט מסוגל צו דיא ביידע שטות, ווייל אויגע מזגן הענען זיך ראשית ניט ביהרען פינקטליך, קען ניט משעובד זיין צו אויסגעשטעלטע כללים און תנאים; זיי ווייסען ניט דאס ווארט "סלוושבא": זיי דענען נאר ווי האבען: אז ס'טהוט זיי א בריה אונטער די פליגע לען — קרייען זיי, והשנית כמוהו אזעל

בע מענשען שטענדיג נאר לעבען מיט ברה, זיי זאלען האבען מיט וועהמען צו הילען זייער התפעלות און אויס לאזען ייער ברען... דאריבער האבען זיי ביידע עפונען דאס חסידות פאר'ן בעסטען דרך, וייל — זאגען זיי — חסידות בעשטעהט אר אין דעם ברען... זיי זענען ניט אוי ען דאריוף, וואס דער דרך איז פאר זיך עלבסט? פערקעהרט, זיי געפינען דייזע אז דאס חסידות פאר זיך אליין, איז א וסטע מיהל, א דבר שאין בו ממש אקענען ענע 2 שטות פאר זיך זעלבסט זיי מעהט אר דעראינען וואס דער דרך לאזט דעם נייסט א פרייען וועג אין אידעשקייט און אריבער זענען דיא אנהענגער דערפון שטענדיג פרייליך, לעבעדיג און אויסגע - לענט, וועלכעס ס'מאכט א שטארק אחדות ווישען אלע חברה-לייט, אזוי אז איינם דאס אגדערע איז מעורר און ווערט מעורר מאכט א פעולה און ווערט נתפעל, אז מעט אלע פיהלען מיט איין הארץ און אטהעמען מיט איין נשמה!. און דערפון קומט ארויס דאס העספען אן טרייסטען נדערע מיט מסירות נפש, וועלכעס ביי און שטיצען ביי דיא חסידים איינם דאס יענע 2 איז דאס א זעלטענהייט, און דאס זעלטענהייט איז אויך נאר על פי דין, אדער על פי יושר... ווארען יענע זענען זאלטע מלאכים, ספראווגע לאקייען, ער גנסטע סאלראטען... אהן א שום פינק, א ברען, א שטיקעל התפעלות, (דיא השכלה — זאגט מרדכי'לע — האט אפילו יא אין זיך א שטיקעל התלהבות, אשטיינער, ביי לעזען א גוט ביך, שרייבען א גוטען שיר, וכדומה, נאר אבער אויך קערץ, אומע ריג און נאר אין זיך..) און קענען זיך ראיבער בענעהען יעדער פאר זיך, אהן א פיצעל אחדות אויף א האאר... ביי א מתנגד און ביי א משכיל קריגסטו ניט יין אנבייסען אפעסען, הייסט ווער שמיסט פון אגעלעגער, פון א גמילות-חסד פון א טובה ביי א פריינד, ובפרט ביי א לייד!... נאפשיקלאד ביי די חסידים לאזט זיך איינם פאר'ם אגדערע א פינגער אב שניידען און ביי יעדענס יחיד'ס א גוטה שטעהט דער גאנצער כלל צו הילף מיט ממון, דמים און מסירת-נפש !... כללו של דבר: זיי געפינען יענע ביידע שטות טויטע, מיט אלע זייערע מעלות און מדות טובות... און דאס חסידות לעבעדיג מיט אלע זייגע פאלער און שווינדעל !... לאז זיין וואס ס'וויל זיך — אבער א "חי" מיט א "ברען" — מעהר דארפמען ניט! הייגט אז איך האב יענע ביידע נאר כלל ניט פערזוכט — מעג איך דאך אוראי פארגעטערען דעם רבי'ן מיט די חסידים! א יא ?... און דאך ווארנט מיך עפעס א ביין אין האלז... דאס אלעס. וואס מיי נע אויגען האבען איבערגעזעהן ביים רבי'ן און ביי די חסידים לאזט מיך פארט ניט רוהען, און איך קען עס באין אופן ניט פערלייגען !... און אפשר איז דאס אלעס כשר ווישר, און דער רבי — א הימעל- מענש, נאר איך פערשטעה ניט די אמת'ע בונה, דעם ריכטיגען סדר פון א דעם דרך..? א כלל, איך בין אין א שרעקליכען ספקות און איך ווייס ניט, אויף וואס זיך צו ענט שליעסען באופן, אז איך וועל אפשר יא ארויס פונם אסטראג ?... ס'הייסט פון יענע ביידע דרכים הערט מען דאך ניט — וואבען איך קען דאך ניט, ניט דאס, ניט יענע! — נאר דיא שאלה איז: צי זאל איך מיך דעמעלט אין האלטען אין מיין אלטען דרך, ביי אלע זיינע חסרונות, צי זאל איך עס ווארפען מכל וכל און לעבען פראסט אין עניות און דחקות — אבי יוצא זיין פאר מיינע געוויסען...? און מיט א די טאטשענדיגע נעדאנקען בין איך אנט שלאפען געווארען אויף מיין נארע און ס'האבען זיך מיר גע'חלום'ט חלומות אין אין חלום:

(פארזעצונג פאלגט)

אויב איהר ווילט שפארען געלד אין דער יעצטיגער מלחמה צייט ?

שיקט אייערע אלטע קליידער

— צו —

ל. וזהייט און סאנס

270 קווין סטריט וועסט

די בעסטע אידישע

קליידערס, פארבערס, פרעסערס און

ריפיירערס און מיר וועלען מאכען

אייערע קליידער ווי נייע.

טעלעפאנירט ערעלייד 2015

מיר הענטען פולל דרעסס סוטס, פרינץ אלבערטס און סילק העטס פיר חתונות און בעללער.

ווער מאכט יעצט אייערע פרינטינג?

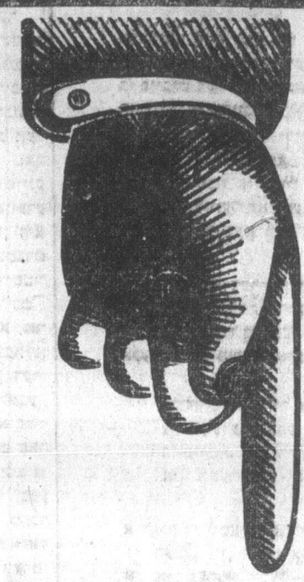

ווייסט איהר אז „דער אידישער זשורנאל" נעהמט אן ארדערס פאר פרינטינג.

מיר מאכען די בעסטע דרוק זאכען פון דעם קלענסטען ווזיט קארט ביז די גרעסטע צייטונג.

ווען איהר דארפט האבען פרינטינג און איהר ווילט זיין זיכער צו האבען א גוטען דזשאב, געמאכט אין צייט, און ריכטיג אטענדעט,

טעלעפאנירט גלייך צו דעם

„אידישען זשורנאל"

טעלעפאן עדעלייד 3967

אונזער פארטרעטער וועט צו אייך קומען און אייך געבען דעם ריכטיגען פריין.

פרינטינג דעפט.

אידישער זשורנאל

251-3 קווין סט. וועסט

דער גרעסטער אנטיסעפטיק פון אין דער מאדערנסטער מסדר קדושין אין טאראנטא.

איז

קאנטאר וולאדאווסקי

רופט סיך און איבערציינט אייך קאנטאר'ס לייט קענען סיך אויך אנגענעהמען דאר פאר שמחות. מיין וואהנונג איז 62 בראנזוויק אווענוי, און מיין פאן נומער איז 1076 קאלעדזש.

פיר אריטע אומזונסט.

CANADIAN GOVERNMENT RAILWAYS

INTERCOLONIAL

PRINCE EDWARD ISLAND RY

באגעוועגנשאפט יוגען דעפאו. מאנטרעאל.

אושען ליטעד	נעהם אב 7.25 נאכמיטאג	מעגליך

מאריטים עקספרעסס

מעגליך, אויסער שבת. 8.15 מארגענס

סליפערס פאר דער נאכטער רייזע.

מאסטרעא, אזן האליפאקס

ראנעקשאן פאר מיינט דזשאן, די מיראמיכי פרינס עדוואארד אייל אנד, נייפאונדלאנד. ע. מיספין דזשענעראל וועסטערן אויזדזשענט 61 קינג סטריט איסט, טארנטא. פון 884

הודעה מהרב מאיר צבי לעווי 108 באלדווין סטרעטען קאלעדזש 6903.

איהר נעפינט סיך צו ערער צייט אין הויז צו ענטפערען אלע רבנישע ענינים דהיינו שאלות, דין תורות, עצות, טובות בין איש לאיש, אויך צו סעמלען אלערליי מראבעלס ביטווין מאן אונד פרוי נאכ'ן אידישען דין און אויף סדרי קדושין. וואהרום זאלט איהר אין אזא שלעכטער צייט אוועק ספענדען אומזונסט נעלד אויף אלערליי נארישקייטען, ווען איהר קענט בעקומען חופה וקדושין ביי מיר אין הויז מיט די בעסטע עוסדיזשעי הייט, אפילו מעריזש לייסענס וועל איך אייך פעריאנען. נאט וועט אייך געבען א גוטען מזל אין מיין הויז.

קומט אין הויז, אדער טעלעפאנירט אויף דעם אויבענדערמאהנטען אדרעס.

חזן מאנאוויץ

מוהל ומסדר קדושין

אלע זיינען שוין איבערצייגט אז איך א פינסטלער א מוהל, און מסדר קדושין. רופט איהם און איבערצייגט זיך אדרעס 233 בעווערלי סט. טעלעפאן זאלעדזש 2083.

די נעלעגענהייט פון גוי אנטאריא

די נעלעגענהייטען פון נארט אנטאריא ווייסט איהר די אלע נעלעגענהייטען פון נארט אנטאריא. מיט איהרע מילשען ווערלכע ווילען זיך בעזע- ה אויפין לאנד. ווייסט איהר דאס די נעלעגע רייכע אגריקולטור לאנד וועלכעס גען ענ דערהאלטען כמעט אין נאכגעגע פריי אדער פיר א פלייגע סומע געלד. פארוויזירען שוין ביי בעסטע תבואה אין דער וועלט.

פיר ווייטערע אויסקינפטע, פיר ליטע ראטור וועלכע בעשרייבט דעם אויבענערמ מאהנטען גענענע שייבע צו:

דזש. ה. פערגוסאן

מיניסטער אף לענדס, פארעס, און מיינס. פארלאמענט בילדינג

טארנטא אנטאריא

קויפט איהר נייע מעבל אדער קליידער, קויפט איהר א נייעם בייסיקעל, פערד, אדער אויטאמאביל, קויפט איהר א נייעם הויז — דאן פערויבערט עס ביי מיר איך רעפרעזענטיר איינע פון די בעסטע, רייכסטע פאמיליעס אין דער וועלט. — ניט מיר די ביזנעס דירעקט. — איך וועל אייך פינקטליך, ארענטליך בערעדען. — טעלעפאנירט, שרייבט, אדער קומט צו מיר.

ראיעלע בעהאנדלונג

דער איינציגער אידישער אגענט אין קענעדע וואס שרייבט פאליסעס אין זיין אפיס.

שפרעך עס דורך'ן טעלעפאן.

עמנואל י. קענען, 24 טארנטא סטריט.

ביי מיר זייט איהר פערזיכערט פון דעם מאמענט איהר טעלעגראפירט, אפילו אין מיטען נאכט. — זאגאר ווען איהר קריגט קיין רעסט — בלויז ווען איך פער-

EMANUEL I. KENEN

General Insurance Broker

24 Toronto St.

Telephone M. 4711 M. 2010

Marriage Licences Issuer

אברהם קאהען

באריסטער

נאטאריי פאבליק

קאמישיאנער פיר נעהמען אפידייוויטס

Office, Sun Life Building

60 VICTORIA STREET

Main 9084

Residence 7 Salem Ave. JUNCTION 1548

דר. מ. קייטס

דענטיסט

218½ קווין סטריט וועסט

קארנער קווין און מעקאל סטריט

DR. M. KATES, Dentist

218½ Queen St. West

Phone Main 979

דאס איז דער

חזן קאפלאן

וועלכער האט פאזעטיוו פער רעזולטאטן אלע אידען פאטרייזיזט צו ווערען די וואס קענען חזן קאפלאן, פער די לעצטע 10 יאהר, אין טארנטא, ווייסען עס

דארום מהום אייער מעגשליכע פליכט און פאטראניזיזט דעם יענם וועלכער האט פערדיענט פאטראניזיזט צו ווערען רעוו. מ קאפלאן 166 דזשאן סט.

טעלעפאן ערלייד 1545, אפפיס טעלע - פאן ערלייד 239. מוהל און מסדר קידושין איך גיב מערידזש לייסענס פריי צו אללע חתן כלה.

דיימאנדס

$1 $2 $3

וועכענטליך

איהר האט יעצט די געלעגענהייט צו האבען דעם פינסטען דיימאנד, ארבעטע דזשעלרי. דורך דאס קרעדיט סיסטעם פון דזשייקאב בראדערס. דיי מאנדס ווי עס איז בעוואוסט ווערט אלע טאג פייערער און עס איז אן אייביגקייט.

מיר געטרויען יערען עהרליכען טעג שען זע דאס איהר האט די געלעגענהייט צו קויפען ביי אונז דיימאנדס פיס דיא לייכטעסטע אבצאהלונגען.

ספעשעל דיסקאונט 10 פראצענט פאר קעש.

דזשייקאב בראדערס 15 יאנג סט. ארקייד.

סעפעריט רום סיסטעם

די ווילאמס

קארפיידזש און סטאריידזש קא.

טעלעפאן קאלעדזש 262

דזשענעראל קארטיידזש אייזדזשענסס

368 ספעדינא עוו. טארנטא, אנט.

באגאזש, פיאנאס און אלע סארטען פארניטשור געפופט און געסטאר.

שטוב זאכען נעמאכט און געשיפט ביי עקספערטען.

ווערהייזער: 551 קווין סטריט וועסט

צוגעדעקטע וועגען. אלגעזשט פריזס.

S. J. הרמאן